

ПЕДАГОГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСОМ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Анотація

Розглянуто характерні особливості підходів з формування системи управління якістю підготовки спеціалістів економічного профілю. Визначено, що процес навчального тренінгу є визначальним у професійній підготовці студентів і забезпечує адаптацію студентів до умов реальної виробничої діяльності.

Ключові слова: педагогічне управління, професійні компетентності студентів.

На зламі тисячоліть в освіті спостерігається комплекс досить складних та важливих проблем, зумовлених динамічністю науково-технічного прогресу, соціально-економічних перетворень. Звідси випливають якісно нові вимоги до організації й здійснення освітнього процесу в навчальних закладах, які мають сприяти формуванню фахівця, конкурентоспроможного та мобільного на європейському ринку праці, здатного адаптуватися до стрімких змін і готового навчатися впродовж усього життя.

Сучасний етап розвитку України, становлення ринкової економіки об'єктивно вимагають відповідної економічної культури, нових економічних знань. Специфіка середовища, пов'язана з трансформацією економічних відносин усередині нашого суспільства, посилення процесів інтеграції й інтернаціоналізації у світовій економіці в цілому, гармонійною частиною якої стає Україна, вимагає особливих якостей від особистості, яка діє в ній [5].

Забезпечення в Україні сталого економічного зростання, широке запровадження наукомістких технологій на сучасному етапі розвитку людської цивілізації суттєво підвищують вимоги до якості робочої сили, здатності працівників постійно набувати нових знань, умінь та практичних навичок [2].

Розвиток ринкових відносин в Україні дав поштовх до становлення і розвитку конкурентного ринку освітніх послуг. За таких умов попит працедавців на спеціалістів певного фаху обумовлює основні стандарти якості освітніх програм, які продукують вищі навчальні заклади освіти.

Загальне прямування України в напрямі Європейського Союзу не має сенсу без попереднього підвищення ефективності діяльності підприємств з виробництва кінцевого продукту, який задовольняє у найкращий спосіб певні суспільні потреби. Це означає, що якомога більша кількість підприємств повинна переходити на європейські стандарти якості ISO 9001.

Сучасний ринок праці, сучасні умови господарювання висувають підвищені вимоги за всіма його складовими до спеціаліста і його кваліфікації, включаючи зміни в системі освіти і підготовки кадрів [3].

Курс на загальноєвропейський рівень розвитку був узятий нашою державою ще 1992 року, коли система вищої освіти України започаткувала низку прогресивних реформ, результатом яких стало вдосконалення нормативно-правового та методичного забезпечення підготовки фахівців з вищою освітою – перехід до гуманістично-інноваційної парадигми освіти, упровадження нових освітніх стандартів, введення рівневої системи підготовки фахівців, оновлення змістової частини навчальних програм, запровадження системи контролю якості через ліцензування й акредитацію тощо. Соціально-економічні перетворення в Україні визначили принципово нові пріоритети розвитку системи освіти і вимоги до рівня професійної підготовки майбутніх фахівців. У Державній національній програмі „Освіта” („Україна XXI століття”), Національній доктрині розвитку освіти наголошено на необхідності забезпечення високої якості професійної освіти, конкурентоспроможності та мобільності випускників вищих навчальних закладів на ринку праці. Виникає необхідність пошуку нових моделей і підходів до професійної підготовки майбутніх фахівців, зокрема, економічного профілю, від якості знань і вмінь яких значною мірою залежить економічний розвиток нашої країни. За таких умов переосмислення змісту, форм і методів професійної підготовки фахівців, спрямування її на врахування сучасних соціально-економічних реалій має важливе загальнодержавне значення [4].

Приєднання до Болонського процесу, тобто до загальноосвітнього простору – це не данина євро моді, а наша нагальна внутрішня потреба, обумовлена запитами ринку праці та загальноосвітніми тенденціями розвитку освітньої діяльності [7]. Відтак, проблема трансформації вищої освіти в контексті вимог Болонського процесу є надзвичайно актуальною.

Основний зміст Болонської декларації полягає в тому, що країни-учасниці зобов'язалися протягом 10 років (до 2010 р.) привести свої освітні системи у відповідність до єдиного стандарту. Ось як звучать засадничі позиції учасників конвенції в тексті Болонської декларації: «„Європа знання” – це сьогодні широко визнаний і нічим не замінний фактор соціального і гуманітарного розвитку, абсолютно необхідний компонент для становлення і збагачення поняття „громадянин Європи”, забезпечення для європейців можливостей здобуття потрібних компетенцій для відповідності запитам нового тисячоліття, а також розвиток усвідомлення загальних цінностей, що належать до загального соціального і культурного простору».

Разом з тим, було б перебільшенням стверджувати, що ми де-факто вже повністю доросли до європейських стандартів у освіті. Слід виходити з того, що освітня діяльність відповідно до вимог Болонської декларації – це не тільки і не стільки рівні, модулі, експерименти, кредити, рейтинги. Це перш за все – нова філософія освітньої діяльності, це нові принципи організації

навчального процесу, новий тип відносин між викладачем і студентом, нові „технології” опанування знань, унеможливлення репродуктивних методів навчання, прозорість навчального процесу і ще багато іншого [7].

Ставши на шлях самостійного розвитку, наша держава потребує висококваліфікованих спеціалістів, основними рисами яких повинні бути високий професійний рівень знань, умінь й бажання брати на себе відповідальність під час прийняття рішень, здатність у рамках своєї посади стимулювати працю та соціальний розвиток колективу тощо. Вищезазначені риси дають можливість спеціалісту самореалізувати себе, внести в процес праці щось нове, індивідуальне, проявити свої здібності, отримати задоволення від самого процесу праці [1].

Світовий досвід з об'єктивною необхідністю підійшов до завдання першочергової значимості – формування конкурентноздатної особистості, спроможної до ефективної самореалізації в ринкових умовах розвитку суспільства, якій притаманне вміння бачити наперед, об'єктивно оцінювати майбутнє й виконувати відповідні дії [6].

Саме тому метою професійної освіти як одного з базових чинників економічного зростання України, престижності на міжнародній арені, є підготовка ефективного і конкурентоспроможного спеціаліста, здатного легко, за короткий термін та з малими нервовими затратами адаптуватись до умов виробництва в усіх його видозмінах, готового до виконання багатоаспектних професійних обов'язків та гнучкості у разі їх видозміни, успішного управління подіями, ситуацією, ділянкою роботи в умовах глобалізованого ринку з його динамікою, турбуленцією, високим рівнем технологій та ін.

Сьогодні вимагає такої системи професійної підготовки фахівців, яка б гнучко реагувала на кон'юнктуру ринку праці і разом з тим була економічно стійкою, соціально захищеною та конкурентоспроможною.

Вимогою часу є глобалізація освіти: апеляція до світових тенденцій створення глобальних ринків, становлення нової інформаційної ситуації і перетворення знань в безпосередню продуктивну силу. Нові інформаційні технології, широкі можливості Інтернету і зростаюче значення освіти за ситуації, коли знання застарівають з катастрофічною швидкістю, породили принципово нові відносини в національних системах освіти, послуг, що поступово трансформуються в глобальні ринки освітніх послуг. Концепція знань, що змінилася, вимагає зміни педагогічних способів його передавання, проте ці процеси не співпадають за часом. Жорсткі схеми наочно організованих знань, які передаються від педагога до студента в спеціальних освітніх інститутах, мають мало загального з потребами ринків праці та тенденціями розвитку освітніх систем.

На нашу думку, освіті, яка будується на неперервному процесі пізнання дійсності, внутрішньо притаманний кризовий стан. Природа цього явища в загальному вигляді зрозуміла, її суть полягає в неможливості досягнення абсолютного знання: з кожним новим кроком пізнання розширюються межі непізнаного. Так само й вища освіта, зокрема професійна, не може знаходитися в стані спокою. В іншому випадку – це шлях до регресу.

Питання професійних компетентностей були предметом дослідження як вітчизняних, так і зарубіжних учених: ключові кваліфікації (Німеччина), базові навички (Данія), ключові навички (Великобританія).

Проблема компетентності вивчається вченими, починаючи з 90-х років. У педагогіці ця категорія розглядається як похідний компонент „загальнокультурної компетентності” (Н. Розов, С.В. Бондаревська); „рівень освіченості фахівця” (Б.С. Гершунський, А.Д. Щекатунова); системне явище, що включає знання, уміння, навички, професійно значущі якості особи фахівця, що забезпечують виконання ним власних професійних обов'язків (Т.Г. Браже, Н.І. Запрудський).

Проблема формування професійної компетентності висвітлювалась у працях Ю.В. Варданян, М.І. Дяченко, П.Ф. Зеєра, І.А. Зимньої, В.А. Наперова, В.А. Сластеніна, А.В. Смирнова, В.Ф. Спиридонова, Н.В. Чекальової, С.Е. Шишова та ін.; зміст і структура професійної компетентності з урахуванням основних положень рівневого підходу (Г.С. Абрамова, Б.С. Братусь, Є.М. Іванова, Є.А. Климов та ін.), професійно-графічного (Г.М. Білокрилова, А.І. Донцов, І.В. Дубровіна, Л.М. Митіна, Р.С. Немов, В.Е. Пахальян та ін.), модельного (Ю.П. Азаров, Т.А. Казанцева, Г.У. Матушанський, О.С. Мельнічук, В.Г. Пішулін, Г.В. Суходольський та ін.), розвивального, особистісно-орієнтованого підходів (Л.С. Виготський, П.Ф. Каптерьов, В.Н. Мясішев, С.Л. Рубінштейн та ін.). Особистісно-орієнтований і діяльнісний підходи дозволяють розглядати формування професійної компетентності як процес діалогічної взаємодії, розгортання механізмів особистісного становлення і професійного самовизначення (Л.І. Божович, Е.В. Бондаревська, І.І. Зарецька, М.С. Савіна, І.С. Якиманська та ін.), як прояв суб'єктності студента (А.А. Бодальов, А.А. Вербицький, В.А. Петровський і ін.), як формування особистісно значущих і професійно важливих якостей фахівців (Г.В. Безюльова, Г.М. Шеламова та ін.). Підготовка фахівців в установах вищої професійної освіти доводиться на юнацький період, характеристика якого представлена в роботах І.С. Кона, Ф. Райса, Х. Ремшміда, С.Ф. Рибалко, Д.І. Фельдштейна та ін. Питання економічного виховання й освіти відображені в дослідженнях А.Ф.Аменда, С.В. Євтеєвої, А.П. Куракова, Л.П. Мельникової, В.К. Розова, Б.П. Шемякіна та ін.

Знання нині виступають лише потенціалом, яким має володіти фахівець, головним є результативність діяльності спеціаліста в конкретних умовах, тому одним із напрямів модернізації освіти є запровадження та реалізація компетентнісного підходу в навчанні. Компетентнісний підхід орієнтується на кінцевий результат освітнього процесу та спрямовується на формування у випускника готовності ефективно зорганізувати внутрішні (знання, уміння, цінності, психологічні особливості й т. п.) і зовнішні (інформаційні, людські, матеріальні й т. п.) ресурси для досягнення поставленої мети. Компетентність

характеризує міру включення в активну діяльність, здатність ефективно розв'язувати конкретну ситуацію, мобілізуючи при цьому знання, уміння, досвід, поведінкові відносини та цінності. На перший план виходить категорія „здатності до дії” як уміння використовувати знання у практичній діяльності.

Педагогічне управління процесом формування професійної компетентності студентів відкриває нові можливості для оптимізації навчального процесу, докорінного змінення технології отримання нового знання та становлення педагогічної творчості викладача. Результати вивчення проблеми оптимізації навчального процесу вказують на те, що педагогічне управління повинно бути постійною складовою професійної підготовки студента, який повинен сприймати, аналізувати, обробляти, застосовувати, оцінювати інформацію, яка до нього надходить (нові ідеї, передовий досвід), уміти вчитися (аналізувати стан і перспективи власного розвитку), регулювати та корегувати складові навчально-виховного процесу.

Виконання цих функцій неможливе без розвитку самостійності та здатності критично мислити, тобто потрібно мати бажання постійно поглиблювати свої знання, неупереджено ставитися до різних точок зору, характеризуватися мобільністю та раціональністю під час прийняття рішень.

У Первомайській філії Кіровоградського інституту регіонального управління та економіки протягом 2002-2005 років В.О. Івашуком, І.В. Демурую зроблені перші кроки до вдосконалення управління освітніми процесами. Вони зумовлені насамперед бажанням перемогти в жорсткій конкурентній боротьбі з іншими вищими навчальними закладами. Розуміння того, що право на існування має ВНЗ, де краще навчають, де кращі науково-педагогічні кадри, де краща й новітня навчально-матеріальна база, зумовило перегляд управлінських стандартів, які за своєю суттю були скопійовані з державних ВНЗ, де більшість із нас починали свою педагогічну й наукову діяльність.

Вивчення кращого управлінського досвіду привело до створення у філії цілісної системи управління якістю підготовки спеціалістів, складовими частинами якої є:

- Положення про систему управління якістю підготовки спеціалістів (воно є доповненням до Статуту інституту);
- план-схема роботи колективу філії в навчальному році;
- освітньо-професійні програми, кваліфікаційні характеристики й робочі навчальні плани;
- санітарно-технічний паспорт філії та перспективне планування розвитку;
- плани роботи структурних підрозділів.

У Положенні про управління якістю підготовки спеціалістів ми намагалися передбачити основні питання розподілу функцій планування, виконання й контролю всієї освітньої системи на рівні нашого структурного підрозділу; проблеми підвищення кваліфікації й відповідальності кадрів; регламент діяльності структурних підрозділів. Очевидно, що розробка такого документа має дві мети: систематизація знань, відомостей про інститут як навчальну систему і створення особливого алгоритму управління.

План-схема роботи колективу в навчальному році, розробку якого започаткував директор філії Первомайської філії Кіровоградського інституту регіонального управління та економіки, має вигляд алгоритму управління. Цей план-схему та його збільшений фрагмент показано на рис. 1.

№ пор.		Найменування заходів		Місяці – тижні																												Примітки																							
				08							09							10							11								05							06							07							08	
		27	03	10	17	24	01	08	15	22	29	05	12	19	...	06	13	20	27	03	10	17	24	01	08	15	22	29	05	12	19	26																							
		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	...	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-																						
		02	09	16	23	30	07	14	21	28	04	11	18	25	...	12	19	26	02	09	16	23	30	07	14	21	28	04	11	18	25	01																							

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	...	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52		
--	--	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	-----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	--	--

Рис. 1. План-схема організації роботи колективу в навчальному році

Заходи для кожного навчального закладу свої, але основна ідея такого плану-схеми: зведення всіх дій загального управлінського характеру в єдину систему, що дозволяє побачити навчальний заклад як цілісний організм. А наступним кроком ефективного управління вже повинен бути аналіз стану й регулювання діяльності кожної складової цього організму. Тому до переліку заходів ми внесли: графік навчального процесу; засідання навчально-методичної ради; загальні збори трудового колективу; наради при директорові; засідання секцій кафедр; робота приймальної комісії; профорієнтаційна робота; засідання ради виховної роботи; засідання студкому; кураторські години; тиждень науки; науково-практичні конференції; тиждень спорту; конкурс стіннівок; загальні збори студентів; батьківські збори; зустрічі з відмінниками навчання; контроль самостійної роботи студентів; контроль стану відвідування занять; контроль викладання навчальних дисциплін і перевірка стану ведення документації; робота клубу “Дозвілля”; робота студентських наукових гуртків; робота “Бізнес-інкубатора”; робота спортивних секцій; огляд-конкурс художньої самодіяльності; тематичні вечори відпочинку; робота студентського загону волонтерів.

Організація роботи колективу за таким жорстким регламентом дозволила нам зовсім по-іншому подивитися на саму сутність оволодіння професією як ремеслом та формування професійних компетентностей майбутніх економістів.

На нашу думку, одним із шляхів удосконалення професійної підготовки й наближення її до потреб сучасного виробництва є організація студентських бізнес-інкубаторів, який створено в нашій філії ще у 2000 році.

Світова практика створення бізнес-інкубаторів, зазвичай, ставить за мету навчання його слухачів на рівні початкових знань, елементів ведення бізнесу. У нас же ідея створення такої форми навчання студентів передбачає набуття ними практичних навичок у процесі реалізації знань, одержаних ними під час основного навчального процесу. Водночас ми керувалися ще й тим, що навчально-виробнича практика студентів за межами ВНЗ не завжди досягає поставленої мети навіть у частині повного виконання плану практики та її об'єктивної оцінки. Створені в “Бізнес-інкубаторі” віртуальні підприємства за напрямками та видами діяльності повністю відповідають вимогам всебічної підготовки спеціаліста відповідного рівня, зорієнтованої на підтримку студентів та випускників, котрі мають бажання розпочати свою справу, свій бізнес.

У той же час основним принципом формування оптимальної моделі навчально-виховного процесу в НМЦ “Бізнес-інкубатор” є регулюючий підхід, який сприяє розв'язанню триєдиної задачі:

- задоволення потреб суспільства у висококваліфікованих спеціалістах;
- відповідність рівня підготовки спеціалістів запиту ринку праці регіону;
- відповідність освітянського процесу потребам особистості в освіті та професійному самовизначенні.

На першому етапі модель навчального центру мала вигляд, поданий на рис. 2.

Рис. 2. Модель навчального центру

У процесі становлення “Бізнес-інкубатора” певним чином вималювалась його структура, відповідно з якою студент проходить практично всі етапи своєї майбутньої ділової кар'єри: від початкового (наприклад, бухгалтер-касір) до найвищого регіонального (наприклад, начальник фінансового управління).

Реалізація поставлених у “Бізнес інкубаторі” задач здійснюється завдяки новим технологіям навчання, де основу складає структурне навчання, зокрема моделювання та рольові ігри. Такий прийом відіграє подвійну роль: з одного боку, це джерело знання для студентів, полігон для апробації викладачем нових нестандартних форм і методів, а, з іншого, – можливість перевірити різні варіанти рішень на основі застосування набутих студентами знань та навичок.

Під час занять у “Бізнес-інкубаторі” широко використовуються проблемний метод та інтегровані заняття. Плануючи проблемні ситуації, викладачі враховують, які проблеми можуть бути розв'язані студентами самотужки, а які – за допомогою консультанта-практика (яким є студент-заочник старшого курсу) чи за допомогою викладача. Таким чином, склалася певна система створення й вирішення проблемних ситуацій у ході занять. Цьому сприяють бінарні та інтегровані заняття. Наприклад, майбутні бухгалтери та правознавці разом знаходять правильні рішення проблем, пов'язаних з господарським правом.

Підготовка майбутнього фахівця в “Бізнес-інкубаторі” максимально індивідуалізована, зорієнтована на спроможність

конкретної особистості на задоволення власних потреб у вибраному напрямку майбутнього фаху. Відкриття своєї справи вимагає неабиякої мужності навіть у найкращі часи: мужності ризикнути та вкласти свої власні кошти в якусь ідею, мужності зіткнутися з конкурентами, мужності прямо подивитись в обличчя невідомому майбутньому.

На підставі прогнозованих ситуацій студенти виконують курсові та дипломні роботи. Не ризикуючи існуванням віртуального підприємства, студент може випробувати новітні підходи до становлення та подолання кризових ситуацій у бізнесі. Приміром, адвокатська контора здійснює абонементне обслуговування клієнта або існує за рахунок виконання разових угод, а, можливо, й завдяки створенню цільової проектної групи чи Асоціації, яка б досліджувала ринок та сприяла “оздоровленню” різних фірм регіону.

Створення сприятливого середовища спеціальної професійної підготовки – одна з цілей діяльності “Бізнес-інкубатора”. У перспективі до його складу планується ввести на договірних умовах конкретні фірми чи підприємства. Потенційними клієнтами можуть бути виробники нової продукції, інноваційні фірми з розробки нових ідей, представники різних підприємницьких структур та інші.

На цьому етапі мета діяльності “Бізнес-інкубатора” стає більш практичною: надання клієнтам різного виду послуг, розробка та експертна оцінка бізнес-планів, маркетингові дослідження, формування бази даних із питань оподаткування і т. п., співробітництво з підприємницькими структурами для залучення в галузь освіти і науки капіталу, просування на ринок наукових розробок, активізація творчого пошуку студентської молоді, створення нових робочих місць.

Уже сьогодні можна говорити про перші результати діяльності “Бізнес-інкубатора”.

- Численна когорта студентів, в основному II-V курсів, зможуть краще за інших адаптуватись до швидкозмінних умов ринку, про що свідчать дані психологічного тестування, проведеного нашими викладачами.
- Накопичена певна інформаційно-методична база (законодавчі та нормативні документи, методичні розробки, інформаційні системи й технології обліку тощо).
- Виявився й суттєвий недолік: відсутність коштів, за допомогою яких можна було б кредитувати студентів чи випускників для початку (відкриття) власної справи. В усьому світі такими бізнес-інкубаторами опікуються різні громадські організації чи благодійні фонди, або різноманітні спонсори, у нас таких украй мало.

Педагогічна новизна та ефективність діяльності “Бізнес-інкубатора” базуються на критеріях поєднання якості та корисності навчання з використанням модельованих ситуацій і постійних рольових ігор, за допомогою яких створюються неординарні ситуації, що вимагають від студента прийняття нестандартних рішень.

Науковість та практична спрямованість полягає в систематизації знань, умінь, навичок як власних, так і набутих іншими, що стимулює до створення сприятливих умов якісної підготовки та практичної підтримки фахівців на стадії становлення та критичних моментів розвитку інноваційного бізнесу.

Накопичений досвід є підставою для планування подальшого розвитку “Бізнес-інкубатора” як структурного підрозділу науково-дослідної лабораторії, де досліджуються проблеми управління процесом формування професійних компетентностей студентів вищих навчальних закладів. Якщо погодитися з тим, що професійна освіта особистості виявиться в “цілості”, а не в категоріях її специфічних функцій, які розглядали випускника не як спеціаліста, здатного до певної професійної діяльності, а “як абстрактну робочу силу”, то наше завдання – надати студентові можливість не лише засвоювати знання, а й навчити його застосовувати їх на практиці відповідно до потреб.

Практика та уроки функціонування студентського “Бізнес-інкубатора” дозволяють зробити певні попередні висновки:

- ця діяльність мусить мати постійне наукове забезпечення (аналіз і своєчасне корегування) й безпосередню участь у ній кожного викладача;
- діяльність “Бізнес-інкубатора” має бути систематичною, чітко спланованою й бути під постійним контролем адміністрації, навчально-методичної чи вченої ради ВНЗ;
- після опрацювання набутий досвід може поєднуватись із досвідом інших бізнес-інкубаторів, аж до створення їх мережі, у тому числі й за допомогою засобів Інтернету;
- логічним і перспективним видається створення в “Бізнес-інкубаторі” студентського бюро працевлаштування.

Наша практика цілеспрямованої підготовки сучасного спеціаліста переконує нас у необхідності її продовження й розвитку, адже пошук лише тоді виправданий, коли він безперервний і коли дає бажані результати.

Список використаних джерел

1. Герасимчук В.І. Роль викладача вищого навчального закладу у формуванні спеціаліста і патріота. // Пост Методика. – 1999. – №1. – С. 50-51.
2. Кравченко М.О. Розвиток кадрової складової інноваційного потенціалу підприємства // Економіка та держава. – 2006. – №3. – С. 75-76.
3. Мельник Л.П. Психологія управління. – К.: МАУП, 2002. – 174 с.
4. Поясок Т.Б. Психолого-педагогічна підготовка майбутніх фахівців фінансово-економічного профілю у вищих навчальних закладах: Дис. ... канд. пед. наук. – К., 2004. – 267 с.

5. *Решетняк Е.В.* Школьное экономическое образование в Украине. // Пост Методика. – 1999. – №3. – С. 8-12.
6. *Романовський О.О.* Теорія і практика зарубіжного досвіду в підприємницькій освіті України: Монографія. – К.: Деміур, 2002. – 400 с.
7. Теорія і практика маркетингу в Україні: Монографія / А.Ф. Павленко, А.В. Войчак, В.Я. Кардаш, В.П. Пилипчик та ін.; За наук. ред. д-ра екон. наук, проф., акад. АПН України А.Ф. Павленка. – К.: КНЕУ, 2005. – 584 с.

**ПЕДАГОГИЧЕСКОЕ УПРАВЛЕНИЕ ПРОЦЕССОМ ФОРМИРОВАНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ
КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТУДЕНТОВ ЭКОНОМИЧЕСКИХ ФАКУЛЬТЕТОВ ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ**

Демура И.В.

Аннотация

Рассмотрены характерные особенности подходов по формированию системы управления качеством подготовки специалистов экономического профиля. Определено, что процесс учебного тренинга выступает составляющей профессиональной подготовки студентов и обеспечивает адаптацию студентов к условиям реальной производственной деятельности.

Ключевые слова: педагогическое управление, профессиональные компетентности студентов.

**PEDAGOGICAL PROCESS CONTROL OF THE FORMATION THE PROFESSIONAL COMPETENCES OF THE
STUDENTS OF ECONOMIC FACULTIES OF HIGHER EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS**

Demura I.

Resume

The article deals with typical peculiarities of approaches of the formation of the system of management of specialist's training quality in economics. It is determined that the training process is a composite part of the professional student's preparation and it ensures student's adaptation to the conditions of real manufacturing activity.

Keywords: pedagogical process, professional competence.